

értve az online dokumentumrendelést is. Példákat láthattak az elérhető adatbázisok könyvtári célokra történő használatára, például hiányos bibliográfiai adatok kiegészítésére, faktográfiai adatok keresésére stb.

A speciálkollégium az egyetemi könyvtár példáján olyan általános szempontokkal is megismertette a hallgatókat, amelyeket más típusú könyvtárakban szintén felhasználhatnak (gazdaságossági számítások, szolgáltatási készség, a szolgáltatások terjesztésének nehézségei stb.). A speciálkollégium a humán szakos hallgatókhoz közelebb hozta a számítógépet. Az előadók arra törekedtek, hogy az elméleti ismereteket gyakorlati tudnivalókkal támaszszák alá, megmutassák a feladatok megoldásának nehézségeit is.

A tanszék és a könyvtár munkatársai közösen leszűrték a speciálkollégium tapasztalatait és kidolgozták az együttműködés továbbfej-

lesztésének módozatait. A speciálkollégium időpontját a jövőben jobban hozzáigazítják majd a tantervhez. A keresési példákat pedig szorosabban kapcsolják a tanszéki kutatási feladatokhoz, tudományos diákköri, szakdolgozati témákhoz. A Veszprémben töltendő időt még jobban kihasználják a tanórákon kívüli, önálló feladatmegoldásokkal. Végül célszerűnek tartják, hogy írott oktatási segédletet is kapjanak a speciálkollégium hallgatói.

A Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola könyvtári tanszékének és a Veszprémi Vegyipari Egyetem Központi Könyvtárának együttműködésében ez csak a kezdeti lépés, melynek remélhetően folytatása is lesz a korszerűen képzett könyvtárosok pályára bocsátása érdekében.

**Dömötör Lajosné dr.
Tokaji Nagy Erzsébet**

Beázott a könyvtár

Mennyivel jobban hangzana, ha friss könyvtárosként a Szolnok megyei Könyvtár bővítéséről, a százhuszonöt éves – kívül patinás, belül rogyadozó – épület megújításáról szólhatnék. De nem tehetem. A régi fenyőgerendák veszedelmesen meghajlanak, a még oly vastag ölomcsövek mind több helyen szétmállanak. Egy ilyen „ókori” vízvezetékcső nyílt szét a januári hidegben, s árasztotta el – szerencsére tiszta vízzel – 14-én, hétfőre virradóra a szolnoki Verseyhy Könyvtár legféltebb kincsét: a helytörténeti gyűjteményt.

Szolnok megye könyvtárai nem tekintenek vissza évszázados múltra, a megyei könyvtár is csak nemrég volt ötvenéves... Az állomány ennek megfelelően nem túl sok könyvtári ritkaságot tartalmaz. Kétszeresen nagy tehát a kár, a pénzben ki nem fejezhető *erkölcsi kár*, ha a helyismereti anyagot éri.

1860-ban szállodaként készült el az a klasszicista stílusú épület, amelyben ma a múzeum, a TIT, részben pedig a megyei könyvtár gyűjteménye található. A könyvtár fölött, a második emeleti, tehát a múzeumi részben történt a csőrepedés, s az első emeleten a könyvekre és ránc esőszerűen hullott a „csapadék”.

Dönteni kellett: bezárjuk egy időre a könyvtárat, vagy még összebb húzzuk magunkat. Az utóbbi mellett döntöttünk. Segítségre sietett a múzeum igazgatója, felajánlván egyik kiállításra előkészített helyiségüket.

Csatárláncban megindítottuk tehát a mintegy 20 ezer egységből álló teljesen átázott gyűjtemény áttelepítését. Ezzel 10 órára, a nyitás idejére készen lettünk. Külön dolgozókat bízunk meg az anyag károsodás szerint történő szétválogatásával, szarításával. Szinte restaurálásnak számított az a munka, melyet heteken át végeztek – s még ma is végeznek – a könyvtárosok, nyomdai és kötetzeti dolgozók. Darabonként, illetve laponként nedvszívópapírral, újraáztatással és egyéb módon próbáltuk a sérülések mértékét csökkenteni. A szétázott köteteket, folyóiratokat lassú, óvatos szárítás és tisztítás után kötészetünk újraköti és lepréseli. A munka még folyik, a kár megállapítása úgyszintén. A károsodás mértéke egyébként darabonként változó. Megrongálódott több ezer kézzel írt katalóguscédula; több száz kötet könyv és bekötött folyóirat; a könyvtárra vonatkozó egész fényképgyűjtemény; magnószalagok, filmek; aprónyomtat-

ványok, sajtókivágatok stb. Újrakötésre szorul körülbelül 200 kötetnyi könyv és folyóirat. Olyanok, mint például a *Magyarország Geographiai Szótára 1851-ből*; a *Magyarország helységnévtára I-II. 1926-ból*; *Jász-Nagykunszolnok Vármegye Szabályrendeletei 1895-ből* és *Gorove István: Nyugat. Utazás külföldön 1844-ből*.

A műnyomó papírra készült és megázott könyvek részben vagy teljesen összeragadtak, mert a víz könnyen kioldja a kötőanyagot, amit ez a fajta papír tartalmaz. Harminc-harmincöt a teljesen összeragadt kötetek száma, ezeket újbóli beáztatás után, laponként megszáritva lehet (esetleg!) újrakötni.

Ezekkel a helyismereti dokumentumokkal kapcsolatban megkerestük a hálózat könyvtárait, hogy fölös példányaikból egészítsék ki gyűjteményünket.

A könyvtárra vonatkozó fényképek közül bizonyos számú feltehetően megmenthető; főleg a színes képek károsultak, számuk mintegy 250. Társintézményünk, a Damjanich János Múzeum segítségével egyébként megkezdődtek a fényképanyag restaurálásait is.

Mintegy 15–20 százalékos kárról beszélhetünk (de ebben nincsenek benne az összeragadt kiadványok). A károsodás azt jelenti, hogy a mű olvasható állapotban van, de gyűrött, foltos, szakadt, helyenként szöveghiányos. Több értékes borítót ki kell cserélnünk.

Azt ma még természetesen nem lehet tudni,

hogy a megmentett gyűjteményben (az áztatás, szárítás, átkötés, javítás után) a későbbiekben milyen természetű és mértékű romlás következik, következhet be (penészedés, deformálódás stb).

Nem említettük a megye más helységeiben megjelent kiadványok pusztulását. Ezek beszerzésére, pótlására az intézkedéseket a hálózaton belül megtettük, illetve megteszük. Ugyancsak nem említettük a tápraktárt ért kárt, ahol mintegy 300 kötet könyv, illetve folyóirat ázott el. Rájuk a fenti intézkedések értelemszerűen szintén vonatkoznak.

Az épület természetesen ugyancsak károsult. Ennek nagysága – 22 ezer forint – elenyésző a gyűjteményt ért kárhoz viszonyítva, helyrehozása sem jelent műszakilag-technikailag megoldhatatlan feladatot. Nagyobb, sokkal nagyobb gond az, hogy e sérülések helyrehozásával csak az épület további foltozását érjük el. Megoldást csak az objektum teljes felújítása hozhatna.

Ehhez azonban a könyvtárnak ki kell költöznie – lehetőleg a megyei könyvtár nagyon várt és a tervekben szereplő új épületébe. A beázás is bizonyítja, hogy a helyzet erre rég megérett. Az sem utolsó szempont, hogy az új könyvtár felépítésével a Damjanich Múzeum elhelyezésének gondolja is végleg megoldódna.

Dr. Horváth Károly

a Szolnoki Megyei Könyvtár igazgatója

Kitüntetések

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa érdemes és eredményes munkásságának elismeréseként *Kellner Bélát*, a kaposvári Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár ny. igazgatóját ÁPRILIS NEGYEDIKE ÉRDEMRENDDel tüntette ki.

A művelődési miniszter az 1985. évi országos mezőgazdasági könyvhónap alkalmából, eredményes társadalmi munkájának elismeréseként *Grofcsik Gusztávnának*, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Információs Központ osztályvezető-helyettesének; az 1985. évi nemzetközi nőnap alkalmából, eredményes munkájának elismeréseként *Schmidt Antalnának*, a Tolna megyei Könyvtár könyv-

tárosának, *Szenásiné Harton Editnek*, a Bácsalmási, illetve *Zoboki Istvánnának*, a Tiszaalipári Nagyközségi Könyvtár vezetőjének A SZOCIALISTA KULTÚRÁÉRT; *Pinkavölgyi Attilánának*, a veszprémi Országos Oktatástechnikai Központ könyvtárosának, *Rákóczy Csabánának*, az Országos Széchényi Könyvtár előadójának, valamint *Sugár Józsefnének*, a Kiskunhalasi Városi Könyvtár könyvtárosának a KIVÁLÓ MUNKÁÉRT kitüntetést adományozta, *Lapis Péternét*, a Mezőtúri Városi Könyvtár módszertani könyvtárosát, továbbá *dr. Varga Lajosnét*, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtárosát MINSZTERI DICSÉRETben részesítette.

Halálozások. Súlyos veszteségek érték áprilisban a magyar könyvtárügyet: 5-én, rövid szenvedés után, 75. életévében meghalt **Varjas Béla**, az irodalomtudomány doktora, a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének ny. osztályvezetője, az Országos Széchényi Könyvtár 1949 és 1957 közötti főigazgatója, egyetemi tanár. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár két halottját gyászolja: 21-én, 73 éves korában szívroham következtében elhunyt **Révész Ferenc**, a munkásmozgalmak régi harcosa, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár nyugalmazott főigazgatója, aki 1956 szeptemberétől 1979-ben történt nyugállományba vonulásáig állt az intézmény élén. A Mező Imre úti temetőben ápr. 29-én helyezték örök nyugalomra. – 13-án rövid, súlyos betegség után, életének 57. évében meghalt **Mátrai Mátyás Béla**, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgató-helyettese. Őt esztendeje, 1980 óta tevékenykedett a könyvtárban, mostani beosztását megelőzően az MSZMP Budapesti Bizottságának munkatársa volt.

Könyvtárépítési hírek. Ápr. 11-én *Gyuricza László*, az MSZMP Veszprém megyei Bizottságának első titkára szép ünnepség keretében felavatta **Várpalotán** a *Krúdy Gyula Városi Könyvtár új otthonát, amelyet a leendő buszpályaudvar mellett beépülő forgalmi központ egyik négyemeletes épületének földszintjén alakítottak ki 640 m² alapterületen. A régi, 266 m² alapterületű intézményt felváltó, Téka-bútorzattal izlésesen berendezett könyvtárban célszerű elrendezéssel sikerült minden funkciónak helyet teremteni, s az utcáról nyíló, otthonos hangulatot árasztó könyvtár remélhetőleg új olvasókat is fog vonzani a most 3600-as olvasótáborba. Ehhez a városi tanács azzal is hozzájárul, hogy a jelenlegi hét főnyi könyvtárosgárda létszámát júniustól ötten növeli, s az elnökasszony, *Szabó Gáborné* ígérete szerint alapterületét is bővíti abban az*

esetben, ha a könyvtárosok jó munkája következtében szűkké válik majd az épület. Az ünnepség során egyébként a könyvtár igazgatójának, *Neményi Lászlónak* a *Veszprém megyéért* érdemérem arany fokozata kitüntetését nyújtotta át a megyei pártbizottság első titkára. – Ugyancsak a költészet napján avatták fel a Békés megyei nagyközség, **Nagyszénás** könyvtárának új helyre költöztetett felnőtt-részlegét, amelynek elhelyezése a régi iskola épületét alakították át és rendezték be egyebek között az új megyei könyvtár építkezése során leszerelt igen szép olvasótermi galériával is. A gyermek-részleg egy magánházból átkerült a Czabán Samu Művelődési Házba, a felnőtt-részleg volt helyiségébe, s így végeredményben a régi 142 m² helyett 236 m² alapterületen működhet a nagyközségi könyvtár két részlege. Az átalakítások csaknem 1,5 millió forintos költségéből a

helyi tanács 1,2 milliót fedezett, a többi a megyei tanács adta a berendezésre és a fűtés korszerűsítésére. – **Körmend** város *kertvárosi részében*, másfél ezer család olvasási igényeinek kielégítésére új, csaknem 50 m² alapterületű könyvtárat építettek a közelmúltban, a város ötödik fiókkönyvtáraként. A csaknem félmillióba került épület a Nyugat-magyarországi Fazagdasági Kombinátnál előre gyártott, cementkötésű forgácslapjából készült az intézmények, vállalatok szocialista brigádjainak segítségével, sok társadalmi munkával. A háromezer kötetes, 36-féle folyóiratot járató intézményt heti három alkalommal, összesen 14 órában látogathatják az olvasók.

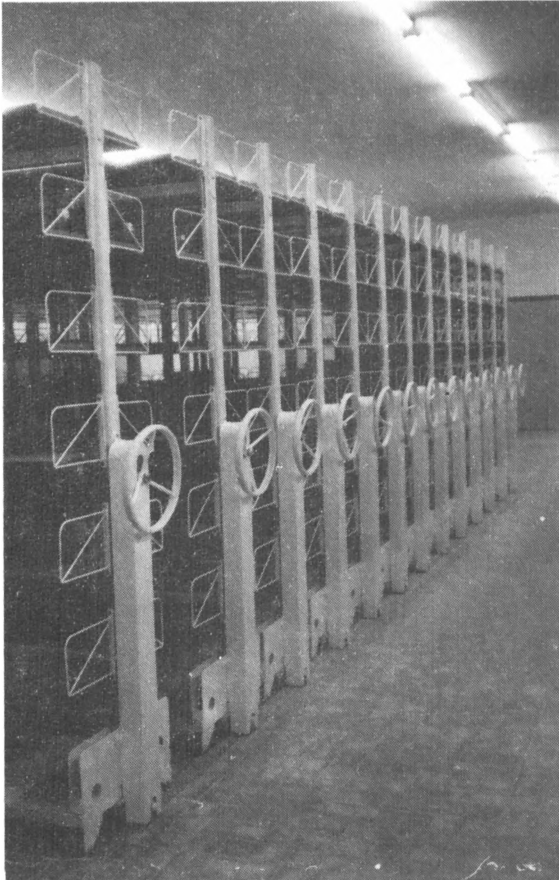

A körmendi fiókkönyvtár (Tóth László felvételei)

Áprilisi értekezleti naptár: 16–19. A szocialista országok orvostudományi tájékoztatási rendszere, a MEDINFORM információs szakszervezetének nemzetközi tanácskozási Budapesti MEDPERIODIK nevű, az orvosi, biológiai folyóiratokat számítógéppel regisztráló bázisszerv szolgáltatásairól és kiadványairól; 19. A Megyei Könyvtárigazgatók Tanácsának ülése a Széchényi Könyvtár Budavári Palotában levő tanácstermében a propagandáról, a videodokumentumok kezeléséről és a 40 óras munkahétről; 23–24. A Szakszervezeti Könyvtárigazgatók Tanácsának ülése Egerben a szakszervezeti könyvtárhálózat jövőjéről. – Országos könyvtárépítési konferencia Szolnokon az OSZK KMK és a Verseygy Ferenc Megyei Könyvtár rendezésében; 25–27. Tótfalusi-konferencia és -kiállítás Debrecenben a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyarországi Református Egyház és a Debreceni Egyetemi Könyvtár rendezésében.

Könyvtára berendezéséhez ajánljuk

**MERABONA
és
TÉKA
típusú bútorainkat,
melyek
IRINGÓ
alvázra szerelve
tömörraktárak
berendezésére is
alkalmasak**

Gyártja: MEZŐGÉPIPARI

SZÖVETKEZETI

KÖZÖS VÁLLALAT, SZANY

Felvilágosítás, berendezési tervek, árajánlat készítése:

CAVALLONI GYÖNGYI

Budapest XI., Szakasits Á. u. 32/a. X. 95. 1119

Telefonüzenet: 663-226